

MAT Á ÁHRIFUM LAGASETNINGAR*

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023

*umfjöllun um einstök efnisatriði misjafnlega ítarleg, eftir umfangi máls og eðli

Málsheiti og nr.	URN25110058 - Frumvarp til laga um aðlögunarkerfi við landamæri vegna kolefnis (EES innleiðing - CBAM)
Ráðuneyti	Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið
Stig mats	☒ Frummat, sbr. 1. gr. ☐ Endanlegt mat, sbr. 10. gr.
Dags.	22.12.25

A. Greining og mat á fjárhagslegum áhrifapáttum fyrir ríkið

1. Áætluð fjárhagsáhrif fyrir ríkið vegna helstu breytinga og ráðstafana sem felast í fyrirhugaðri lagasetningu, þar sem tilgreindir eru sérstaklega áhrifapættir á fjárhag ríkissjóðs.

- Hvaða fjárhagsgreining, rekstraráætlanir, reiknilíkön eða önnur áætlanagerð hefur farið fram við undirbúning fjárhagsmatsins?
*Ekki liggur fyrir mat á umfangi framleiðslu og innflutningi vara sem munu falla undir ákvæði laganna og þess tekjuauka fyrir ríkissjóð sem af því kann að leiða.
Skatturinn og Umhverfis- og orkustofnun munu hafa hlutverk við framkvæmd laganna sem mun leiða til aukins umfangs sem gert er ráð fyrir að staðið verði undir með gjalddöku.
Mat á hlutverki þeirra er hins vegar ólokið og umfang liggur því ekki fyrir.*
- Helstu forsendur sem áætlanir byggja á og næmni niðurstaðna fyrir frávikum.
Liggur ekki fyrir.
- Eru fjárhagsáhrif tímabundin eða varanleg?
Varanleg.
- Skorður sem eru settar fyrir útgjöldum og hvatar sem geta haft áhrif á útgjaldaþróun.
Á ekki við.
- Aðskilin umfjöllun um brúttóáhrif á tekjuhlið og gjaldahlið en einnig tilgreind nettóáhrif á afkomu.
Liggur ekki fyrir.

2. Tekjubreytingar.

– Sjá gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.

Liggur ekki fyrir.

3. Útgjaldabreytingar.

– Sjá gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.

Liggur ekki fyrir.

4. Eignabreytingar.

– Sjá sérstakan gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.

Á ekki við.

5. Aðrir áhrifapættir varðandi ríkisfjármál.

- Samræmi við viðmið og sjónarmið um fyrirkomulag á útgjaldastýringu og umbúnað í fjárlögum.
Á ekki við.
- Samræmi við viðmið um framsetningu fjárlaga og reikningshaldslegan grundvöll samkvæmt lögum um opinber fjármál.
Liggur ekki fyrir.

- c) Uppbygging skattkerfis og tekjuöflunar ríkissjóðs.
Ríkissjóður mun hafa tekjur af innflutningstollum.
- d) Forsendur og umbúnaður þjónustugjalda – lagakröfur.
Stefnt er að því að í lögunum verði heimild til innheimtu þjónustugjalda af rekstraraðilum. Forsendur og umbúnaður liggur ekki fyrir.
- e) Rekstrarform ríkisstarfsemi.
Framkvæmd laganna verður að mestu í höndum Umhverfis- og orkustofnunnar og Skattsins.
- f) Opinber innkaup og útboð.
Á ekki við.
- g) Eignaumsýsla ríkisins.
Á ekki við.
- h) Réttindi og skyldur ríkisstarfsmanna.
Á ekki við.
- i) Ríkisstyrkir og ívilnanir, þ.m.t. samræmi við reglur ESA, sbr. 61. gr. EES-samningsins. Ath. tilkynningarskyldu með tveggja mánaða fyrirvara.
Á ekki við.

B. Samræmi við útgjaldaramma og fimm ára fjármálaætlun – fjármögnun

1. **Hefur verið gert ráð fyrir þeim fjárhagsáhrifum á málaflokk sem leiða kunna af samþykkt frumvarpsins:**
 - a) í gildandi fjárlögum
Nei.
 - b) í fjárlagafrumvarpi komandi árs
Nei.
 - c) í fimm ára fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar
Nei.
2. **Hafi ekki þegar verið gert ráð fyrir útgjöldum við verkefni, hvernig er þá ætlunin að finna þeim stað innan útgjaldaramma málaflokks, t.d. með tilfærslu fjármuna eða með því að draga úr öðrum útgjöldum?**
Útgjöldum verður mætt með gjaldtöku.
3. **Tengist einhver ný eða aukin tekjuöflun verkefninu?**
Já, ný gerð innflutningstolla.

C. Efnahagsáhrif – áhrif á atvinnulíf, vinnumarkað og samkeppni

1. **Hagræn áhrif á heildareftirspurn og einstaka markaði – hagstjórnarsjónarmið.**
Liggur ekki fyrir.
2. **Áhrif á fyrirtækjaeftirlit og reglubyrði, hversu mörg fyrirtæki verða fyrir áhrifum og hvers konar fyrirtæki? Einföldun laga eða stjórnsýslu? Leitað umsagnar ráðgjafarnefndar um opinberar eftirlitsreglur, sbr. lög nr. 27/1999?**
– Sjá leiðarvísinn „Grunnmat á eftirlitsreglum“
Talið er að u.þ.b. 50 innflutningsfyrirtæki muni þurfi að greiða innflutningstolla og þá þurfi að vakta enn fleiri fyrirtæki. Ekki er talið að eftirlitið kalli á umsögn ráðgjafarnefndar um opinberar eftirlitsreglur.
3. **Samkeppnisskilyrði.**
 - a) Líkur á því að fjöldi fyrirtækja á markaði takmarkist með beinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér einhvers konar einkarétt, leyfiskerfi eða kvóta).
Ólíklegt.
 - b) Líkur á því að fyrirtækjum á markaði fækki með óbeinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér aukinn kostnað við inngöngu á markað eða tekur aðeins til hluta starfandi fyrirtækja).
Ólíklegt.

c) Takmarkanir á möguleikum fyrirtækja til þess að mæta samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin hefur áhrif á verð fyrirtækja eða eðli vörunnar, t.d. staðlar eða ef aðgerðin takmarkar sölusvæði, svigrúm til að auglýsa eða til að ákveða hvernig vara er framleidd). <i>Ólíklegt.</i> d) Takmarkanir á frumkvæði fyrirtækja til að stunda virka samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér að fyrirtæki verði undanþegin samkeppnislögum eða ef fyrirtæki bera skyldu eða eru hvött til að skipta með sér hvers konar viðskiptalegum upplýsingum) <i>Ólíklegt.</i>
D. Önnur áhrif
1. Áhrif á fjárhag sveitarfélaga, sbr. 129. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011. – Ath. að skylt er að leggja slíkt mat fyrir Samband íslenskra sveitarfélaga til umsagnar og tilkynna niðurstöðu máls til samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins. <i>Liggur ekki fyrir.</i> 2. Áhrif á frelsi til að veita þjónustu (með eða án staðfestu á Íslandi). – Ath. tilkynningarskyldu til ESA með fjögurra mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011. <i>Nei.</i> 3. Áhrif á tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu, sbr. lög nr. 57/2000. – Ath. tilkynningarskyldu til ESA með þriggja mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011. <i>Nei.</i> 4. Áhrif á byggðalög. <i>Bein áhrif ólíkleg.</i> 5. Áhrif á frjáls félagasamtök. <i>Bein áhrif ólíkleg.</i> 6. Áhrif á jafnrétti kynjanna. <i>Bein áhrif ólíkleg.</i> 7. Áhrif á lýðheilsu. <i>Bein áhrif á lýðheilsu ólíkleg.</i> 8. Áhrif á menntun, nýsköpun og rannsóknir. <i>Bein áhrif á menntun, nýsköpun og rannsóknir ólíkleg.</i> 9. Áhrif á möguleika einstaklinga og fyrirtækja til að eiga samskipti þvert á norræn landamæri. <i>Mögulegt er að lagasetningin muni geta aukið inn- og útflutning milli Norðurlandanna.</i> 10. Áhrif á stjórnslu, svo sem hvort ráðuneyti og stofnanir eru í stakk búin til að taka við verkefni. <i>Umhverfis- og orkustofnun og Skatturinn verða helst fyrir áhrifum og er unnið að því að tryggja að þau verði í stakk búin til að takast á við þau verkefni sem munu leiða af lagasetningunni.</i> 11. Áhrif á stöðu tiltekinna þjóðfélagshópa, svo sem aldurshópa, tekjuhópa, mismunandi fjölskyldugerðir, launþega/sjálfstætt starfandi/utan vinnumarkaðar. <i>Bein áhrif á tiltekna þjóðfélagshópa ólíkleg.</i> 12. Áhrif á umhverfi og sjálfbæra þróun. <i>Lagasetningin er í samræmi við stefnu íslenskra stjórnvalda um að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda og stemma þannig stigum við loftslagsbreytingum.</i>
E. Niðurstaða mats – með vísun í fylgiskjöl ef við á
1. Samandregin niðurstaða fjárhagsáhrifa fyrir ríkissjóð – heildarútkoma varðandi tekjur, gjöld, afkomu og efnahag.

Lagasetningin mun ekki hafa kostnaðaráhrif á ríkissjóð þar sem kostnaði verður mætt með gjaldtöku. Líklegt er að gjaldtaka verði vel umfram útgjöld.

- 2. Önnur áhrif en bein fjárhagsáhrif, álitamál eða fyrirvarar sem ástæða þykir til að vekja athygli á.**

a) Jákvæð umhverfisáhrif.

b) Mögulegar breytingar á löndum sem íslensk fyrirtæki eiga viðskipti við.

- 3. Samfélagslegur ávinningur veginn á móti kostnaði og fyrirhöfn (ekki gerð krafa um tölulegt mat).**

Jákvæð umhverfisáhrif.

F. Til útfyllingar vegna endanlegs mats – breytingar frá frummati

- 1. Voru áform um lagasetninguna ásamt frummati á áhrifum kynnt fyrir FJR?**
- 2. Eru helstu efnisatriði frumvarpsins óbreytt/lítið breytt frá þeim tíma?**
- 3. Ef gerðar hafa verið breytingar umfram það, sbr. það frummat á áhrifum frumvarpsins sem áður var kynnt, hverjar eru þær og hver eru fjárhagsáhrifin?**